

Rolnummer 6093
Arrest nr. 23/2016 van 18 februari 2016

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 31 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en E. De Groot, en de rechters L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul, F. Daoût, T. Giet en R. Leysen, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest van 24 oktober 2014 in zake de bvba « Belgium Taste » tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 19 november 2014, heeft het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 31 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen de in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vastgelegde beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie in zoverre het verbiedt om tijdens de opschorting beslag te leggen voor schuldvorderingen in de opschorting, zonder de wettelijke hypotheek van de belastingadministratie te beogen, terwijl de wettelijke hypotheek in de feiten hetzelfde gevolg van onbeschikbaarheid van het vermogen hebben als het bewarend beslag op onroerend goed en de hypothecaire inschrijving aan de belastingadministratie een prioritaire rang verleent, waarbij daarentegen de andere schuldeisers geen bewarend beslag op onroerend goed tijdens de opschorting kunnen laten overschrijven ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de bvba « Belgium Taste », bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. N. Ouchinsky, advocaat bij de balie te Brussel;
- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. S. Depré en Mr. E. de Lophem, advocaten bij de balie te Brussel.

De Ministerraad heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 25 november 2015 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers F. Daoût en T. Merckx-Van Goey te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 16 december 2015 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 16 december 2015 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

Bij vonnis van 30 maart 2012 willigt de Rechtbank van Koophandel te Brussel het op 12 maart 2012 door de appellante voor de verwijzende rechter ingediende verzoek om een plan van gerechtelijke reorganisatie op te stellen in. De Rechtbank kent haar het voordeel van een opschorting toe die op 12 september 2012 vervalt.

Op 10 april 2012, niettegenstaande de aan de appellante voor de verwijzende rechter toegekende opschorting, laat de btw-administratie ten voordele van de Belgische Staat een hypotheek inschrijven op het aandeel in een gebouwencomplex waarvan de appellante voor de verwijzende rechter eigenaar is.

Op 13 augustus 2012 legt de appellante voor de verwijzende rechter haar plan van gerechtelijke reorganisatie neer. Op 4 september 2012 meent de btw-administratie een nieuwe hypothecaire inschrijving op hetzelfde onroerend goed te kunnen nemen.

Het plan van gerechtelijke reorganisatie wordt goedgekeurd op 5 september 2012 en wordt gehomologeerd bij vonnis van de Rechtbank van Koophandel te Brussel van 19 september 2012.

Op 5 oktober van hetzelfde jaar vraagt de raadsman van de appellante voor de verwijzende rechter aan de btw-administratie om de hypothecaire inschrijvingen op het onroerend goed op te heffen. Op 16 januari 2013 wordt een vordering in die zin ingesteld voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel. Die verklaart de vordering ongegrond. Tegen dat vonnis wordt hoger beroep ingesteld bij het Hof van Beroep te Brussel. Het is in dat kader dat de prejudiciële vraag in de onderhavige zaak aan het Hof wordt gesteld.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. In zijn memorie verwijst de Ministerraad naar het arrest nr. 162/2013 van 21 november 2013, waarin het Hof de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen en de met die wet nagestreefde algemene doelstellingen heeft beschreven.

A.1.2. Volgens de Ministerraad wordt in de prejudiciële vraag een verschil in behandeling aangeklaagd tussen de belastingadministratie en de andere schuldeisers in zoverre enkel de eerstgenoemde tot een hypothecaire inschrijving kan overgaan. In de vraag wordt gesuggereerd dat het recht op hypothecaire inschrijving dat de belastingadministratie geniet, in de praktijk wordt gelijkgesteld met een beslag dat *in casu* door de getoetste norm wordt verboden.

Die premisse, die beoogt zich op een deel van de in het verwijzingsarrest aangehaalde rechtsleer te baseren, zou evenwel onjuist zijn. Het Hof van Beroep te Luik zou die aangelegenheid duidelijk hebben onderzocht in een arrest van 24 januari 2012. Daaruit zou blijken dat het mechanisme van de hypothecaire inschrijving dat de belastingadministratie geniet, niet mag worden verward met een beslag. Aldus, hoewel de getoetste norm de belastingadministratie, zoals alle andere schuldeisers, daadwerkelijk verbiedt om over te gaan tot een beslag tijdens de periode van opschorting, vloeit het aan de belastingadministratie voorbehouden voorrecht van de hypothecaire inschrijving niet voort uit de getoetste norm maar uit de artikelen 85 en 88 van het BTW-Wetboek die niet het voorwerp van de prejudiciële vraag uitmaken.

A.1.3. Ten overvloede verwijst de Ministerraad naar het arrest nr. 33/2013 van het Hof van 7 maart 2013 teneinde het te verzoeken in de onderhavige zaak een identieke redenering aan te nemen.

A.2.1. In haar memorie brengt de appellante voor de verwijzende rechter in herinnering dat het doel van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen met name erin bestaat aan de ondernemingen in moeilijkheden een regeling van gerechtelijke bescherming toe te kennen tegen de middelen tot tenuitvoerlegging, het faillissement en de beslagen voor de schuldvorderingen in de opschorting, namelijk hoofdzakelijk de schuldvorderingen die dateren van vóór de opening van de procedure. Die beschermingsperiode, aangemerkt als periode van opschorting, strekt ertoe het de schuldenaar in moeilijkheden mogelijk te maken zich te reorganiseren teneinde de continuïteit van zijn onderneming te behouden.

A.2.2. De regeling van bijzondere bescherming die de belastingadministratie krachtens artikel 30, eerste lid, van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord genoot, werd opgeheven in de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen. De schuldvorderingen van de belastingadministratie worden voortaan aangemerkt als gewone schuldvorderingen in de opschorting, net zoals de schuldvorderingen van de andere schuldeisers van de schuldenaar in moeilijkheden, zoals zijn leveranciers. De wetgever wou alle schuldeisers, zowel openbare als private, op gelijke wijze behandelen en ervoor zorgen dat ieder van hen in het algemeen belang correct bijdraagt tot het herstel van de onderneming. De wil van de wetgever werd door het Hof van Cassatie in herinnering gebracht in een arrest van 30 juni 2011, alsook door het Grondwettelijk Hof bij zijn arrest nr. 8/2012 van 18 januari 2012.

Die wil van de wetgever om alle schuldeisers, zowel openbare als private, op gelijke voet te behandelen werd eveneens in herinnering gebracht in de wet van 27 mei 2013 tot wijziging van verschillende wetgevingen inzake de continuïteit van de ondernemingen. Die wet is tot stand gekomen ingevolge de wijziging van artikel 30*bis* van de wet van 27 juni 1969 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders bij de wet van 14 april 2011 houdende diverse bepalingen. Die laatste wet voorzag in een gunstige regeling voor de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (hierna : RSZ) die was uitgebreid tot de procedures van gerechtelijke reorganisatie, hetgeen erop neerkwam dat aan de RSZ de mogelijkheid werd geboden in rechte te treden tegen de medecontractanten-schuldenaars van de reorganiserende onderneming, niettegenstaande de opschorting.

Bij zijn arrest nr. 33/2013 van 7 maart 2013 had het Hof geoordeeld dat het aldus aan de RSZ verleende voorrecht niet op onevenredige wijze afbreuk deed aan de rechten van de andere schuldeisers. De door het Hof aangenomen redenering kwam echter niet tegemoet aan de wil van de wetgever die in het kader van het aannemen van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen tot uiting was gebracht. Daarom is hij opgetreden via artikel 47 van de wet van 27 mei 2013 door artikel 30*bis* van de wet van 27 juni 1969 te wijzigen teneinde de verwijzing naar de procedure van gerechtelijke reorganisatie erin op te heffen om de toepassing van dat actiemiddel ten gunste van de RSZ tegen de schuldenaars van een bouwonderneming in gerechtelijke reorganisatie uit te sluiten.

A.2.3. De appellante voor de verwijzende rechter beklemtoont dat uit een door het Hof van Cassatie op 1 juni 2006 gewezen arrest voortvloeit dat de rechten van de schuldeisers kunnen worden vastgesteld op een bepaald ogenblik, zonder dat zulks noodzakelijkerwijs een situatie van samenloop doet ontstaan.

Die redenering zou van toepassing zijn op de procedure van gerechtelijke reorganisatie, zodat die procedure, hoewel zij geen situatie van samenloop uitmaakt, tot gevolg heeft dat de rechten van de schuldeisers in de opschorting worden vastgelegd teneinde aan de schuldenaar in de opschorting een absolute bescherming te verlenen om het hem mogelijk te maken zijn onderneming te reorganiseren. De inschrijving van de wettelijke hypotheek van de belastingadministratie doet evenwel afbreuk aan die absolute bescherming die de schuldenaar geniet en vormt dan ook een door de wetgever verboden beslag.

A.2.4. De appellante voor de verwijzende rechter voert eveneens aan dat de gevolgen verbonden aan het bewarend beslag op onroerend goed en aan de hypothecaire inschrijving, in tegenstelling tot hetgeen de FOD Financiën voor de rechter heeft verdedigd, volkomen vergelijkbaar zijn. Het gaat immers om twee waarborgmaatregelen die hetzelfde doel hebben : de schuldeiser die ze geniet, beschermen tegen de daden van beschikking waarvan het bezwaarde onroerend goed het voorwerp zou uitmaken. Als onroerende zekerheid brengt de hypotheek een gevolg van onbeschikbaarheid van het bezwaarde goed met zich mee vanaf de inschrijving ervan en gedurende de volledige duur ervan. De vestiging van een zakelijk recht op het onroerend goed kan niet worden tegengeworpen aan de hypothecaire schuldeiser en de daden van beschikking die dateren van na de hypothecaire inschrijving en die tot gevolg zouden hebben dat afbreuk wordt gedaan aan de grondslag van de zekerheid, kunnen, algemener, niet worden tegengeworpen aan de hypothecaire schuldeiser. Bovendien geniet die laatste, in tegenstelling tot de beslagleggende schuldeiser, een recht van voorrang op de opbrengst van de tegeldemaking van het goed en een volgrecht op het bezwaarde goed.

De hypothecaire inschrijving die te dezen door de Belgische Staat is genomen, biedt hem de mogelijkheid de storting van het geheel van zijn schuldvordering in de opschorting te verkrijgen zoals zij vóór de homologatie van het plan door de rechtbank bestond, en zulks met schending van het voorschrift van artikel 57 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, met schending van de rechten van de andere schuldeisers in de opschorting en met schending van het gezag van gewijsde van het vonnis van 19 september 2012. Het gevolg van onbeschikbaarheid dat uit de hypothecaire inschrijving voortvloeit, zou dus nog veel groter zijn dan dat van een bewarend beslag dat aan de beslagleggende schuldeiser noch een volgrecht, noch een recht van voorrang verleent.

A.2.5. De appellante voor de verwijzende rechter beklemtoont ten slotte dat in de grote meerderheid van de rechtsleer wordt geoordeeld dat de belastingadministratie niet ertoe kan worden gemachtigd hypothecaire inschrijvingen te nemen tot zekerheid van de terugbetaling van schuldvorderingen in de opschorting tijdens de duur van de opschorting. Dat standpunt zou daarenboven worden gevolgd door een minderheid van de rechtspraak.

De interpretatie die de Belgische Staat te dezen aan het toepassingsgebied van artikel 31 van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen geeft, zou ongetwijfeld breken met de gelijkheid tussen de schuldeisers in de opschorting die de wetgever in de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen en in de wet van 27 mei 2013 tot wijziging van verschillende wetgevingen inzake de continuïteit van de ondernemingen heeft nagestreefd. Er zou dan ook geen objectief criterium van onderscheid zijn ten aanzien van artikel 31 van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen dat zou verantwoorden dat de FOD Financiën tijdens de opschorting wettelijke hypotheek voor schuldvorderingen in de opschorting kan nemen, terwijl het aan de andere schuldeisers wordt verboden om tijdens die periode bewarende beslagen op onroerend goed te laten overschrijven.

A.3. In zijn memorie van antwoord voert de Ministerraad aan dat de door de appellante voor de verwijzende rechter uiteengezette argumenten in werkelijkheid hoofdzakelijk betrekking hebben op de interpretatie van de getoetste regel in plaats van op de geldigheid ervan in het licht van de referentiebepalingen. De appellante voor de verwijzende rechter zou immers proberen aan te tonen dat de wettelijke hypotheek van de belastingadministratie ontegenzeggelijk een door de wetgever verboden beslag uitmaakt.

Steunend op artikel 7 van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen, geeft de Ministerraad aan dat de interpretatie van de getoetste regel die de appellante voor de verwijzende rechter suggereert, omzichtig zou moeten worden beoordeeld. Die interpretatie zou bovendien niet worden ondersteund door de rechtspraak.

De Ministerraad verwijst voor het overige naar de rechtspraak van het Hof en in het bijzonder naar zijn arresten nrs. 33/2013 van 7 maart 2013 en 102/2013 van 9 juli 2013, die het mogelijk zouden maken te bevestigen dat het voorbehouden van de wettelijke hypotheek aan een welbepaalde categorie van schuldeisers niet in strijd zou zijn met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, aangezien een dergelijke afwijking van het gemeen recht kan worden verantwoord. Hoewel wetswijzigingen tot stand zijn gekomen ingevolge die arresten, zou toch moeten worden vastgesteld dat het oogmerk dat de wetgever bij die wijzigingen vermocht na te streven, geen aanleiding heeft gegeven tot een vergelijkbare wijziging van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen teneinde de mogelijkheid om over te gaan tot een wettelijke hypotheek in de context van een gerechtelijke reorganisatie en meer in het bijzonder tijdens de periode van de opschorting af te schaffen.

De Ministerraad voert aan dat de overwegingen die als richtsnoer hebben gediend voor de wetgever in de context van de wijziging van de wet van 1969, te dezen niet automatisch kunnen worden overgenomen. De Ministerraad voegt eraan toe dat het Hof, bij zijn arrest nr. 77/2013 van 6 juni 2013, een in werkelijkheid ingrijpender mechanisme dan het mechanisme van de wettelijke hypotheek geldig heeft verklaard, hetgeen het Hof ertoe zou moeten brengen de onderhavige prejudiciële vraag *a fortiori* ontkennend te beantwoorden.

- B -

B.1. Aan het Hof wordt een vraag gesteld over de bestaanbaarheid van artikel 31 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen (hierna : WCO) met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het verbiedt om tijdens de opschorting beslag te leggen voor schuldvorderingen in de opschorting, zonder de wettelijke hypotheek van de belastingadministratie te beogen, terwijl die, volgens de verwijzende rechter, in de feiten hetzelfde gevolg van onbeschikbaarheid van het vermogen zouden hebben als het bewarend beslag op onroerend goed en aan de belastingadministratie een prioritaire rang zouden verlenen terwijl de andere schuldeisers geen bewarend beslag op onroerend goed tijdens de opschorting zouden kunnen laten overschrijven.

B.2.1. De WCO voorziet onder meer in een zogenoemde procedure « van gerechtelijke reorganisatie » die strekt tot het behouden, onder toezicht van de rechter, van de continuïteit van het geheel of een gedeelte van de onderneming in moeilijkheden of van haar activiteiten (artikel 16, eerste lid, van de WCO); die procedure maakt het mogelijk de schuldenaar een opschorting toe te kennen (waarvan de duur door de rechter wordt bepaald krachtens artikel 24, § 2, van de WCO) om hetzij tot een gerechtelijke reorganisatie te komen door een minnelijk akkoord tussen schuldeisers en schuldenaar - bedoeld in artikel 43 - of door een collectief akkoord van de schuldeisers - bedoeld in de artikelen 44 en volgende -, hetzij de overdracht toe te staan, aan derden, van het geheel of een gedeelte van de onderneming of haar activiteiten, bedoeld in de artikelen 59 en volgende (artikel 16, tweede lid, van de WCO).

De parlementaire voorbereiding van de WCO vermeldt daarover :

« ‘ De continuïteit van de onderneming behouden ’, verwijst naar de entiteit zelf met haar verschillende componenten. ‘ De activiteiten behouden ’ verwijst naar de economische activiteit die gedeeltelijk losstaat van het medium ervan. De formulering is heel ruim bedoeld, teneinde te voorkomen dat de wil van de wetgever door interpretaties wordt vertekend : het is duidelijk de bedoeling ervoor te zorgen dat problemen van structurele of toevallige aard in toereikende economische omstandigheden kunnen worden opgelost » (*Parl. St.*, Kamer, B.Z. 2007, DOC 52-0160/001, p. 15).

B.2.2. De wetgever heeft met die procedure de draagwijdte willen verruimen van de regelgeving op het gerechtelijk akkoord, die zij vervangt (*Parl. St.*, Kamer, B.Z. 2007, DOC 52-0160/002, pp. 39 en 82). Hij heeft getracht het doel van behoud van de continuïteit van de onderneming te verzoenen met dat van vrijwaring van de rechten van de schuldeisers :

« [De materie met betrekking tot de gevolgen van de gerechtelijke reorganisatie] is een van de moeilijkste die er bestaat omdat een insolventiewetgeving rekening moet houden met zeer uiteenlopende belangen : de belangen van de schuldeisers die wensen betaald te worden op zo kort mogelijke tijd en de nood om de reorganisatie een kans te geven (met inbegrip van een reorganisatie door overdracht van de onderneming). De regel is dat de continuïteit en van de onderneming en van de contracten behouden blijft, maar het is vanzelfsprekend dat in een periode van acute betaalmoeilijkheden de handhaving van de rechten bedreigd wordt » (*Parl. St.*, Kamer, B.Z. 2007, DOC 52-0160/005, p. 10).

B.3. De wet bepaalt dat tijdens de periode van opschorting voor schuldvorderingen in de opschorting geen enkel middel van tenuitvoerlegging kan worden voortgezet en dat tijdens de periode van opschorting voor die schuldvorderingen geen enkel beslag kan worden gelegd.

De artikelen 30 en 31 van de WCO bepalen immers :

« Art. 30. Tijdens de duur van de opschorting kan voor schuldvorderingen in de opschorting geen enkel middel van tenuitvoerlegging op de roerende of onroerende goederen van de schuldenaar worden voortgezet of aangewend.

Tijdens dezelfde periode kan de schuldenaar die koopman is, niet worden failliet verklaard en, indien de schuldenaar een vennootschap is, kan deze niet gerechtelijk worden ontbonden.

Art. 31. Tijdens de opschorting kan voor schuldvorderingen in de opschorting geen enkel beslag worden gelegd.

De reeds eerder gelegde beslagen behouden hun bewarend karakter, maar de rechtbank kan, naar gelang van de omstandigheden, er handlichting van geven na het verslag van de gedelegeerd rechter, de schuldeiser en de schuldenaar gehoord te hebben, in zoverre de handlichting geen beduidend nadeel veroorzaakt aan de schuldeiser ».

B.4. De verwijzende rechter stelt vast dat artikel 31 van de WCO, hoewel het het beslag uitdrukkelijk verbiedt, daarentegen met geen woord rept over de wettelijke hypotheek van de fiscus. Volgens hem zou de aan de belastingadministratie verleende machtiging om hypothecaire inschrijvingen te nemen tot zekerheid van schuldvorderingen in de opschorting tijdens de duur van de opschorting een verschil in behandeling doen ontstaan tussen, enerzijds, de andere schuldeisers in de opschorting dan de belastingadministratie, die het verbod krijgen om tijdens de opschorting enig beslag, ook een bewarend, voor een schuldvordering in de opschorting te leggen, en, anderzijds, de belastingadministratie die niet het verbod krijgt om tijdens de opschorting een wettelijke hypotheek voor schuldvorderingen in de opschorting in te schrijven, terwijl beide maatregelen in de feiten een gevolg van onbeschikbaarheid van het bezwaarde goed hebben.

B.5. De schuldvorderingen in de opschorting worden in artikel 2, c), van de WCO gedefinieerd als « de schuldvorderingen ontstaan voor het vonnis dat de procedure van gerechtelijke reorganisatie opent of die uit het verzoekschrift of beslissingen genomen in het kader van de procedure volgen ».

In punt d) van hetzelfde artikel worden de buitengewone schuldvorderingen in de opschorting gedefinieerd als die welke gewaarborgd zijn door een bijzonder voorrecht of door een hypotheek en als de schuldvorderingen van de schuldeisers-eigenaars, terwijl de gewone

schuldvorderingen in de opschorting in punt e) van artikel 2 van de wet worden gedefinieerd als de andere schuldvorderingen dan de buitengewone schuldvorderingen in de opschorting.

In de parlementaire voorbereiding wordt gepreciseerd :

« Schuldvorderingen in de opschorting zijn die welke bedoeld zijn in de aanvraag tot opschorting. Zij gaan vooraf aan de dag waarop de opschorting open is verklaard of volgen uit het verzoekschrift of de beslissingen genomen in het kader van de procedure (bijvoorbeeld een schuld die ontstaat wegens de toepassing van een ontbindende voorwaarde in geval van reorganisatie). Twee soorten schulden zijn bedoeld: gewone schuldvorderingen in de opschorting en buitengewone schuldvorderingen in de opschorting.

Deze laatste schuldvorderingen krijgen een bijzondere behandeling en zijn gewaarborgd door een zakelijke zekerheid, d.w.z. een waarborg of een hypotheek, of komen in aanmerking voor een waarborg verstrekt door de retentie van een eigendomsrecht of via een bijzonder voorrecht » (*Parl. St.*, Kamer, B.Z. 2007, DOC 52-0160/002, pp. 44-45).

B.6.1. Met betrekking tot de schuldvorderingen van de belastingadministratie heeft de wetgever aangegeven dat zij, net zoals die van de sociale zekerheid of van de algemeen bevoorrechte schuldeisers, gewone schuldvorderingen in de opschorting vormen.

Terwijl de fiscus bij de wet betreffende het gerechtelijk akkoord tot buitengewone schuldeiser in de opschorting was verheven, werd de wijziging van zijn rechten bij de in het geding zijnde wet verantwoord door de bekommernis om, in het kader van procedures die het herstel van de onderneming beogen, de gelijke behandeling te verzekeren van alle schuldeisers, zowel openbare als private, en er op die manier voor te zorgen dat elk van die laatsten in het algemeen belang correct bijdraagt tot het herstel van de onderneming (*ibid.*). De wetgever was immers van oordeel dat de voorgestelde procedure, zonder de uitsluiting van de algemene voorrechten, geen enkele kans zou maken (*Parl. St.*, Senaat, 2008-2009, nr. 4-995/2, p. 15; *Parl. St.*, Senaat, 2008-2009, nr. 4-995/3, p. 22).

B.6.2. De minister van Financiën die werd ondervraagd over de wet, heeft bevestigd dat de belastingadministratie niet betwistte dat de fiscus als een gewone schuldeiser in de opschorting moet worden beschouwd voor de belastingschulden die niet zijn gewaarborgd door een hypothecaire inschrijving en waarvan het belastbaar feit dateert van vóór het vonnis dat de procedure van gerechtelijke reorganisatie open verklaart. De fiscus moet daarentegen als een buitengewone schuldeiser in de opschorting worden beschouwd als de

schuldvordering is gewaarborgd door een hypothecaire inschrijving (*Hand.*, Senaat, 18 maart 2010, nr. 4-116, p. 118).

B.7.1. Volgens de Ministerraad zou de prejudiciële vraag op een verkeerde premisse berusten door te vermelden dat het recht op hypothecaire inschrijving in de praktijk wordt gelijkgesteld met een beslag dat bij artikel 31 van de in het geding zijnde wet is verboden. Het in de vraag aangeklaagde verschil in behandeling zou onbestaande zijn aangezien de belastingadministratie tijdens de periode van opschorting niet kan overgaan tot enig beslag, zoals dat het geval is voor elke andere schuldeiser.

B.7.2. De door de Ministerraad opgeworpen exceptie vereist een vergelijking van de juridische regeling van de beslagen en die van de hypotheeken, alsook van de gevolgen die die maatregelen voor het vermogen van de schuldenaar kunnen hebben. Het onderzoek van die exceptie valt samen met het onderzoek van de grond van de zaak.

B.8. De Ministerraad voert eveneens aan dat het aangeklaagde verschil in behandeling tussen de belastingadministratie en de andere schuldeisers met betrekking tot het voorrecht van de hypothecaire inschrijving dat enkel de eerstgenoemde geniet, niet zijn oorsprong vindt in artikel 31 van de WCO maar in de artikelen 85 en 88 van het BTW-Wetboek die niet het voorwerp van de prejudiciële vraag uitmaken.

B.9.1. De hypotheekwet van 16 december 1851 beschrijft de algemene regeling van de voorrechten en hypotheeken op roerende en onroerende goederen van eenieder die zich persoonlijk heeft verbonden en die ertoe gehouden is zijn verbintenissen na te komen, onder verband van al zijn goederen, zo tegenwoordige als toekomstige (artikel 7).

Die goederen strekken tot gemeenschappelijke waarborg voor de schuldeisers en de prijs ervan wordt onder hen naar evenredigheid van hun vordering verdeeld, tenzij er tussen de schuldeisers wettige redenen van voorrang, namelijk voorrechten en hypotheeken, bestaan (artikelen 8 en 9).

De hypotheek wordt in artikel 41 van de hypotheekwet gedefinieerd als een zakelijk recht op onroerende goederen, die verbonden zijn ter voldoening van een verbintenis. De wettelijke hypotheek is de hypotheek die uit de wet ontstaat (artikel 44).

B.9.2. Een wettelijke hypotheek wordt ten gunste van de Schatkist toegekend bij artikel 425 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (hierna : WIB 1992). Het bepaalt :

« De directe belastingen en de voorheffingen in hoofdsom en opcentiemen, de interesten en de kosten zijn gewaarborgd door een wettelijke hypotheek op al de aan de belastingschuldige toebehorende goederen, die in België gelegen en daarvoor vatbaar zijn.

[...] ».

In artikel 426 van hetzelfde Wetboek wordt gepreciseerd dat die hypotheek de vorige voorrechten en hypotheeken geenszins schaadt en dat zij slechts rang neemt vanaf haar inschrijving. Het is op het ogenblik van die inschrijving dat de hypotheek immers aan derden kan worden tegengeworpen.

B.9.3. Bij artikel 86 van het BTW-Wetboek wordt ten gunste van de Schatkist eveneens voorzien in een wettelijke hypotheek op alle daarvoor vatbare en in België gelegen goederen van de belastingschuldige, voor de invordering van de belasting, van de interesten en van de kosten. Artikel 88 van hetzelfde Wetboek bepaalt dat de rang ervan wordt bepaald door de dagtekening van de inschrijving die wordt genomen.

B.10. Hoewel de voormelde bepalingen van het WIB 1992 en van het BTW-Wetboek de grondslag vormen van de wettelijke hypotheek die de belastingadministratie geniet en de regels vaststellen die de rang ervan bepalen, leggen zij geenszins het lot van die hypotheeken vast tijdens de periode van opschorting die in het kader van een procedure van gerechtelijke reorganisatie is geregeld. Bijgevolg kunnen die bepalingen, in tegenstelling tot hetgeen de Ministerraad beweert, niet aan de oorsprong van het door de verwijzende rechter aangeklaagde verschil in behandeling liggen.

De exceptie wordt verworpen.

B.11.1. De aangelegenheid van het bewarend beslag wordt geregeld in titel II van het vijfde deel van het Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 1413 van dat Wetboek bepaalt dat iedere schuldeiser in spoedeisende gevallen aan de rechter toelating kan vragen om op de voor beslag vatbare goederen van zijn schuldenaar bewarend beslag te leggen. Die toelating moet krachtens artikel 1417 van het Wetboek worden gevraagd bij een verzoekschrift dat aan de rechter wordt gericht.

B.11.2. De regels eigen aan het bewarend beslag op onroerend goed zijn vastgelegd in de artikelen 1429 tot 1444 van het Gerechtelijk Wetboek. Volgens artikel 1442 doet dat beslag geen voorrang ontstaan ten voordele van de beslagleggende schuldeiser en verhindert het het beslag op onroerend goed niet. In artikel 1443 wordt eveneens gepreciseerd dat de schuldenaar in het bezit blijft van de in beslag genomen goederen, het genot ervan mag hebben en elke daad van beheer mag verrichten, alsook de vruchten ervan mag plukken.

B.12.1. De regels met betrekking tot de maatregelen van gedwongen tenuitvoerlegging worden vastgelegd in titel III van het tweede deel van het Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 1494 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat geen uitvoerend beslag mag worden gelegd dan krachtens een uitvoerbare titel en wegens vaststaande en zekere zaken.

B.12.2. Met betrekking tot het uitvoerend beslag op onroerend goed bepaalt artikel 1560 van het Gerechtelijk Wetboek :

« De schuldeiser kan de uitwinning vervolgen :

1° van de onroerende goederen en van hun als onroerend goed beschouwd toebehoren die eigendom zijn van zijn schuldenaar;

2° van de rechten van vruchtgebruik, erfpacht en opstal die aan de schuldenaar toebehoren op goederen van dezelfde aard ».

Indien de in beslag genomen onroerende goederen niet verhuurd of verpacht zijn, blijft de beslagene, als gerechtelijk sekwester, in het bezit ervan tot bij de verkoop ervan, tenzij de rechter, op verzoek van een of meer schuldeisers, anders beschikt (artikel 1572 van het Gerechtelijk Wetboek).

B.12.3. Onder de bij het Wetboek voorgeschreven voorwaarden en vormvereisten wordt het onroerend goed uit de hand of met een veiling verkocht.

Artikel 1627 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de gerechtsdeurwaarder, uiterlijk 15 dagen na de verkoop, de schuldeisers die beslag of verzet hebben gedaan, verzoekt de aangifte en het bewijs van hun schuldvordering in hoofdsom, interest en kosten binnen 15 dagen op zijn kantoor te doen toekomen, met vermelding, indien daartoe grond bestaat, van het voorrecht waarop zij aanspraak maken.

De rechten van de ingeschreven schuldeisers gaan over op de prijs ten gevolge van de toewijzing, zoals artikel 1639 van het Wetboek erin voorziet.

B.13. Zoals in B.3 is vermeld, kan tijdens de periode van opschorting die aan de schuldenaar is toegekend in het kader van een procedure van gerechtelijke reorganisatie, geen enkel beslag, zowel bewarend als uitvoerend, worden gelegd door de schuldeisers in de opschorting, zowel gewone als buitengewone.

B.14.1. De wettelijke hypotheek vormt geen beslag in de technische betekenis van het woord. Terwijl het bewarend beslag op onroerend goed geen enkel voorrecht aan de schuldeiser verleent, heeft een hypotheek tot gevolg dat een zakelijk recht wordt toegekend aan de schuldeiser die ze laat inschrijven en dat hem vanaf die inschrijving een rang van bevoorrechte schuldeiser wordt verleend.

De inschrijving van een wettelijke hypotheek door de fiscus tijdens de periode van opschorting van een procedure van gerechtelijke reorganisatie heeft niet tot gevolg dat de belastingadministratie tot bevoorrechte schuldeiser wordt verheven op het ogenblik waarop daartoe wordt overgegaan, maar wel dat haar die rang na afloop van de procedure wordt verleend en dat aan de schuldeisers die niet over een dergelijk voorrecht beschikken, pas de mogelijkheid wordt geboden zich in een situatie van samenloop te bevinden zodra de fiscus is voldaan.

B.14.2. Zoals blijkt uit de in B.6 aangehaalde parlementaire voorbereiding van de WCO, heeft de wetgever aan de belastingadministratie echter de rang van gewone schuldeiser tijdens die periode willen verlenen teneinde de gelijkheid te verzekeren tussen alle schuldeisers op wie de procedure betrekking heeft en teneinde aldus de continuïteit van de onderneming te bevorderen.

B.14.3. Daaruit vloeit voort dat de in het geding zijnde bepaling, door de belastingadministratie tijdens de periode van opschorting niet te verbieden een hypothecaire inschrijving te nemen om erna als bevoorrechte schuldeiser te worden erkend, op onevenredige wijze afbreuk doet aan de rechten van de andere schuldeisers wier situatie rechtstreeks zal worden geraakt door het bestaan van een dergelijk voorrecht, in strijd met de wil van de wetgever om de gelijkheid van de schuldeisers te beschermen.

De in het geding zijnde bepaling is derhalve in dat opzicht niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aangezien de vaststelling van die lacune is uitgedrukt in voldoende nauwkeurige en volledige bewoordingen die toelaten de in het geding zijnde bepaling toe te passen met inachtneming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, staat het aan de verwijzende rechter een einde te maken aan de schending van die normen.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 31 van de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het de belastingadministratie tijdens de periode van opschorting niet verbiedt een hypothecaire inschrijving te nemen om erna als bevoorrechte schuldeiser te worden erkend.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 18 februari 2016.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

J. Spreutels